

potrivită pentru acest caz: Germania a acționat și a făcut astfel vizibilă patologia ascunsă a sistemului mai mare din care făcea parte. A izola o persoană sau țară ca fiind singura cauză înseamnă a ignora și nega sistemul mai mare din care ele sunt doar o parte.

Într-o ordine socială justă, comportamentul deviant, în concordanță cu teoria lui Scheff și Retzinger, ar trebui să fie pedepsit prin oprobriu public și vizibil, urmat de reacceptarea publică (așa-numitul oprobriu reintegrativ). De asemenea, actele dezirabile trebuie să fie recompensate rapid și în mod public. O ordine socială stabilă, dreaptă și eficace are nevoie nu numai de o guvernare care să aplice legile, dar și de o infrastructură socială care să genereze cele trei feluri de sancțiuni pozitive și negative enumerate mai sus. Această teorie are implicații și în domeniul relațiilor dintre națiuni. Absența unei ordini drepte și eficace între națiuni, o stare ce se situează la limita anarhiei internaționale, se datorează nu numai lipsei unei guvernări internaționale, dar și lipsei unei infrastructuri care să construiască și să susțină comunitatea prin mijloace materiale și morale. Sunt doar câteva organizații care răsplătesc acțiunile dezirabile ale indivizilor și națiunilor și încă și mai puține cele care sancționează negativ, prin oprobriul public, actele nedezirabile. Premiul Nobel și Olimpiadele sunt exemple ale părții pozitive, partea negativă fiind reprezentată doar de o organizație bine cunoscută, Amnesty International.

Structura civilizației noastre pare a fi tot mai mult caracterizată de alienarea conștiinței, de relații ce sunt în același timp și izolate și „topite”. Cultele și sectele, din ce în ce mai numeroase, reproduc în interiorul națiunilor alienarea bimodală ce s-a dovedit a fi fatală între națiuni: „topire” în interiorul grupurilor, izolare între ele. Până când ceva nou va apărea, spirala alienării și violenței va continua să se autoalimenteze. Un prim pas către înnoire ar trebui să fie acordarea unei mai mari atenții naturii legăturilor sociale și sentimentelor de mândrie și rușine ce le sunt asociate. Dacă vom putea înțelege și recunoaște adevărata noastră condiție, atunci poate o vom putea schimba.

Alexandru Teodorescu

## LINDA B. BOURQUE, *Defining rape*, Duke University Press, 1989

Conținutul cărții *Defining rape* pe care o recenzăm, precum și interesul sociologic al problemei dezbătute reiese chiar din titlul lucrării. Inclus în categoria infracțiunilor comise prin violență și agresivitate, violul reprezintă pentru majoritatea societăților un act antisocial de o deosebită gravitate și una dintre formele de victimizare a femeii cel mai frecvent întâlnite.

Ce este violul? Care sunt factorii etiologici mai importanți implicați în asemenea tip de delikte? Care este atitudinea societății față de cuplul violator-victimă? Acestea sunt numai câteva dintre întrebările la care încearcă să răspundă, autoarea lucrării.

În prima parte a cărții sunt trecute în revistă o serie de teorii feministe, psihologice și sociologice cu privire la viol, însă principala preocupare a autoarei a reprezentat-o analiza unor definiții ale violului, analiză desfășurată pe baza informațiilor existente în mai multe lucrări de specialitate.

Concluzia principală la care Linda B. Bourque ajunge în urma analizei efectuate este că, în definirea violului trebuie să se țină cont de varietatea complexă a variabilelor sociale și psihologice. În cazul violului, spre deosebire de alte infracțiuni, actul antisocial este subiect de interpretare, în primul rând de către victimă și violator, apoi de către organele judiciare. Ca urmare, subliniază autorarea, definițiile violului sunt mult mai nuanțate decât consideră unii cercetători. Aceasta face necesară investigarea consecințelor acestei diversități atât pentru organele judiciare, dar și pentru cercetările științifice viitoare.

Lucrarea surprinde implicațiile lipsei de acord în ceea ce privește definirea violului pentru victimele acestei infracțiuni, pentru violatori, precum și pentru agenții legali.

În ceea ce privește cercetările viitoare, autoarea recomandă utilizarea unor metode variate de cercetare a violului, efectuarea de studii longitudinale asupra atitudinilor față de această infracțiune, precum și analiza suporturilor culturale ale violului cu alte comportamente violente.

În cea de-a doua parte a lucrării, autoarea prezintă un studiu întreprins în zona orașului Los Angeles, studiu realizat pe un eșantion constituit din 126 albi și 125 de negri.

Interviurile utilizate au inclus itemi despre percepția celor intervievați față de vulnerabilitatea la crimă, atitudinea față de viol și reacțiile oficiale legate de această infracțiune. În cercetarea efectuată autoarea s-a folosit în scopul studierii atitudinii față de viol și de o serie de vignete, care ilustrau diverse aspecte ale acestuia. Răspunsurile obținute au demonstrat existența a patru dimensiuni principale ale întâlnirilor sexuale în legătură cu violul:

a. relația dintre victimă și inculpat (violul putând fi comis de către o persoană necunoscută sau de către cineva, care s-a aflat înainte de viol într-o relație cu victima);

b. circumstanțele ce au însoțit întâlnirea sexuală (locul, tipul de forță utilizat, rezistența opusă de victimă);

c. caracteristicile victimei (rasă, vârstă, statusul marital);

d. caracteristicile inculpatului (rasă, ocupație).

În plus, autoarea a recoltat informații existente în statisticile poliției cu privire la infracțiunea de viol, pentru fiecare regiune în care a trăit cel interviuat.

Pe baza analizei de regresie, autoarea a găsit diferențe semnificative ale răspunsurilor celor intervievați în funcție de rasă, sex, educație. Astfel, femeile albe au interpretat într-o mai mare măsură o întâlnire sexuală ca fiind viol, mai ales în condițiile în care dețineau informații despre utilizarea forței în asemenea cazuri. În schimb, bărbații negri au etichetat cel mai puțin o întâlnire sexuală ca viol, în special când victimele nu au opus rezistență fizică. De asemenea, femeile albe, mai mult decât orice altă combinație rasă-sex, au considerat violatorii ca fiind diferiți de alți bărbați, însă nu au văzut potențialele victime ale violului ca fiind diferite de alte femei.

Ele au apreciat tulburările psihice drept o cauză majoră a violului.

Deși răspunsurile din alte combinații rasă-sex au fost mai puțin clare, s-au obținut totuși mai multe modele interesante. De exemplu, femeile negre au scos în evidență nu doar problemele mentale drept cauză a violului, ci de asemenea și comportamentul victimelor. De asemenea, în funcție de nivelul de instrucție, cei cu o educație superioară au evidențiat mai ales rolul forței în cadrul violului, în timp ce aceia cu mai puțină educație au pus accent pe rezistența opusă de victimă.

În ansamblul ei cartea prezintă un deosebit interes pentru juriști, pentru cercetătorii preocupați de viol, precum și pentru studenți, însă principala critică ce i se poate aduce se referă la discrepanța între cele două părți, cea teoretică și cea aplicată.

Cartea ar fi avut o mai bună consistență, iar valoarea explicativă a informației conținute ar fi fost mai mare, dacă Linda B. Bourque ar fi realizat o serie de corelații între analizele teoretice trecute în revistă și cercetarea concretă pe care a desfășurat-o. Însă, ținând cont de complexitatea analizei efectuate asupra utilizării vignetelor în cercetarea științifică socială, de sugestiile privind cercetările viitoare, dar mai ales de revizuirea exhaustivă a literaturii științifice cu privire la viol, meritul autoarei la dezvoltarea unei asemenea literaturi este incontestabil.

Dana Vătafu

DORIS COOPER MAYR, *Teoria del Continuo subcultural de la delincuencia*, Paper, XII, World Congress of Sociology, Madrid, 1990.

În studiul său asupra „conținutului subcultural al delincvenței” Doris Cooper Mayr (doctor în științe sociale, membră a Societății Chilene de Criminologie) își propune să combată o poziție larg susținută în cadrul câmpului criminologic care constă în afirmarea existenței unei delincvențe nediferențiate, cu trăsături relativ similare în diferite contexte socio-culturale.